

Memo Gezondheidsraad geeft in overweging om voorzorg toe te passen op langdurige blootstelling aan magneetvelden van het hele elektriciteitsnet

Verantwoording Deze beschrijving geeft een **eerste indruk**. Indien er behoefte is, bijvoorbeeld vanwege vragen uit de samenleving of media, kan deze eerste indruk uitgewerkt worden tot een met alle deelnemers afgestemde Kennisplatformreactie.

Datum	18-04-2018	Bijlagen	-
Opsteller	Kennisplatformbureau	Referentie	KP EMV 20180418

Aanleiding

De Gezondheidsraad bracht op 18 april 2018 een nieuw advies uit over hoogspanningslijnen en gezondheid, op verzoek van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Uit wetenschappelijk onderzoek kwamen enkele tientallen jaren geleden al aanwijzingen dat kinderen die in de buurt van een hoogspanningslijn wonen mogelijk een hogere kans hebben om leukemie te krijgen. De Gezondheidsraad heeft het wetenschappelijk onderzoek opnieuw en in meer detail onderzocht en zijn advies uit 2000 geactualiseerd. De staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat wil namelijk kunnen beoordelen of zij het beleidsadvies van het Rijk uit 2005 zou moeten heroverwegen. Ook wil zij weten of er andere mogelijke gezondheidseffecten bij hoogspanningslijnen zijn die daarin zouden moeten worden meegenomen.

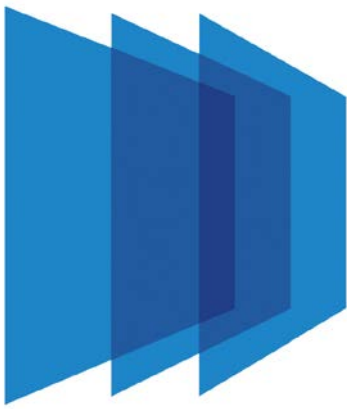
Eerste indruk

De Gezondheidsraad geeft de staatssecretaris in overweging om het voorzorgbeleid voor bovengrondse hoogspanningslijnen uit te breiden naar ondergrondse kabels en andere bronnen van langdurige blootstelling aan magneetvelden uit het elektriciteitsnetwerk. Mocht de staatssecretaris besluiten om het voorzorgbeleid uit te breiden, dan acht het Kennisplatform het wenselijk dat alle betrokken partijen een gezamenlijke aanpak ontwikkelen. Daarbij kunnen bescherming tegen mogelijke gezondheidsrisico's, haalbaarheid, meerkosten en andere aspecten tegen elkaar worden afgewogen. Deze uitbreiding kan voor maatschappelijke discussie zorgen, ook in bestaande situaties. Het Kennisplatform signaleert dat het in de praktijk uitvoeren van dit uitgebreidere beleid complexer is dan van het beleid voor bovengrondse hoogspanningslijnen alleen. Het gaat daarbij niet alleen om hoogspanningskabels, transformatorstations en transformatorhuisjes maar ook om distributiekabels en de meterkast en apparatuur in huizen die magneetvelden produceren, al zal in deze gevallen niet altijd sprake zijn van langdurige blootstelling. Het aantal bronnen van magneetvelden zal toenemen als gevolg van de energietransitie.

Het belangrijkste nieuwe inzicht van de Gezondheidsraad in vergelijking met zijn advies uit 2000 is dat de bewijskracht is toegenomen voor een oorzakelijk verband tussen blootstelling aan magnetische velden bij bovengrondse hoogspanningslijnen en het optreden van leukemie bij kinderen. Andere verklaringen lijken minder waarschijnlijk. Daarnaast zijn er aanwijzingen voor het optreden van hersentumoren bij kinderen, maar die zijn minder sterk dan die voor leukemie.

Achtergrond

De commissie Elektromagnetische velden van de Gezondheidsraad concludeert dat er voor leukemie bij kinderen sterkere aanwijzingen voor een oorzakelijk verband met de blootstelling aan magneetvelden

zijn gevonden dan voorheen. Onderzoeken geven ook suggesties voor een mogelijk hogere kans op hersentumoren bij kinderen die wonen op plaatsen waar de gemiddelde magneetveldsterkte langdurig hoger is dan 0,4 microtesla. Volgens de commissie is er voor zowel leukemie als hersentumoren geen sprake van een 'waarschijnlijk' of van een 'bewezen' oorzakelijk verband. Daarvoor acht de commissie de bewijskracht onvoldoende, mede doordat hiervoor in proefdieronderzoek geen ondersteuning is gevonden. In onderzoeken waarin de blootstelling aan magnetische velden nauwkeuriger is bepaald, wordt het risico op leukemie hoger geschat. Dit kan worden gezien als een (beperkte) toename van de bewijskracht voor een oorzakelijk verband. De IARC-classificatie 'mogelijk kankerverwekkend voor mensen' is daarmee nog steeds van toepassing op magneetvelden die met de elektriciteitsvoorziening samenhangen.

Het bestaande beleid met betrekking tot bovengrondse hoogspanningslijnen hoeft uitgaande van de huidige stand van wetenschap volgens de commissie niet te worden heroverwogen. Wel geeft de commissie vanuit gezondheidskundig oogpunt de staatssecretaris in overweging om het bestaande beleid uit te breiden naar "*ondergrondse elektriciteitskabels en andere bronnen van langdurige blootstelling aan magnetische velden uit het elektriciteitsnetwerk, zoals transformatorstations en transformatorhuisjes*". Als de staatssecretaris de aanbeveling overneemt en het beleidsadvies van het Rijk uit 2005 gaat verbreden, moet worden overwogen hoe de 'magneetveldzone' van ondergrondse kabels kan worden vastgesteld en voor welke andere bronnen in het elektriciteitsnetwerk sprake kan zijn van langdurige blootstelling aan magneetvelden. Het is waarschijnlijk dat discussies over het magneetveld maatschappelijk en bestuurlijk vaker en intensiever gaan plaatsvinden. Het Kennisplatform vindt het daarom wenselijk dat alle betrokken partijen snel een gezamenlijke aanpak ontwikkelen.

Dit deeladvies over kanker bij kinderen is het eerste deel van de beantwoording van de vragen van de staatssecretaris. De commissie werkt nog aan aanvullende adviezen over kanker en ziektes van het zenuwstelsel bij volwassenen.

Referentie

Gezondheidsraad. Hoogspanningslijnen en gezondheid deel I: kanker bij kinderen

<https://www.gezondheidsraad.nl/nl/taak-werkwijze/werkterrein/gezonde-leefomgeving/hoogspanning-en-gezondheid-deel-i-kanker-bij-kinderen>

Den Haag: Gezondheidsraad, 2018; publicatienr. 2018/08.